

PORTRETELE COPIILOR ÎN MEDALISTICA BAROCĂ

Studiu de caz

CLAUDIA M. BONȚA*

ABSTRACT. *Children Portraits in Baroque Medal Study.* One of the Baroque period constancies is the image of children in the form of chubby putti, trouble makers and charming, who fill the art works of the time, regardless the genre. Religious art presents an infinite row of putti floating in frescoes and statuary groups; secular creations also fully appeal to the fresh emergence of the putti treading on air in mythological scenes, allegories, genre scenes, portraits etc. This presence records in fact also an extremely crude reality: the high infantile mortality of the period. The almost obsessive image of the small creatures mirrored the absolute consolatory faith that all those children became angels and had a special destiny. Medal work offers also a series of children portraits presenting chubby putti or individual portraits presenting the members of the Imperial family. Remarkable is the period of Maria Theresa who issued with obstinacy medals for all her children, granting attention to each of them by medals for the joy at birth, cheerful marriage announcements or in unfortunate cases, for the sadness of their premature death. The beautiful faces of Maria Theresa's children, engraved on various medals, present a series of similar features, belonging to the series of expression portraits, having sometime remarkable plastic qualities.

Keywords: *medal study, children, portraits, Baroque art.*

Portretistica de sine stătătoare câștigă teren îndeosebi după Reforma protestantă, ca urmare a declinului artei religioase, a interesului pentru o iconografie mai variată și a cererii crescânde a publicului. Portretele dinastice sau comemorative sunt tot mai frecvent completate de portrete de familie ce reflectă în artă mândria parentală și eterna preocupare asupra sănătății și vigorii urmașilor. Portrete fermecătoare înfățișând copiii cu chipuri proaspete și expresive, pline de viață se regăsesc în toate genurile artistice ale vremii iar medalistica nu face excepție. Prezența portretelor de copii în artele medalistice este extrem de complexă,

* Doctor în istoria artei, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei Cluj-Napoca, claudia.bonta@yahoo.com.

acoperind un spectru larg de reprezentări ce transcend vremurile. Una dintre constantele epocii baroce o reprezintă imaginea copiilor sub forma unor putti dolofani, poznași și fermecători, care împânzesc operele timpului, indiferent de apartenența la un gen sau altul. Arta religioasă prezintă un șir infinit de putti plutind în fresce și grupuri statuare; creațiile laice apelează și ele din plin la revigoranta apariție a putti-lor ce zburdă în scene mitologice, alegorii, scene de gen, portrete etc. Această prezență semnalează în fapt și o realitate extrem de crudă: mortalitatea infantilă ridicată din epocă. Imaginea aproape obsedantă a micilor făpturi reflecta credința consolatoare absolută, conform căreia toți acei copii deveneau îngeri și aveau parte de un destin special. Emblematic în acest sens rămân pânzele lui Rubens, *Îngeri muzicanți* (1628) și *Îndeosebi Fecioara și pruncul cu heruvimi* (1615), în care zeci de putti irump din toate direcțiile înconjurând cu afecțiune personajele sacre. Medalistica¹ oferă o serie de imagini având drept protagoniști copiii, fie în ipostaza de putti zglobii, fie în portrete individuale, prezentând cu precădere moștenitorii familiei imperiale. Emblematică se dovedește a fi epoca Mariei Terezia (1740-1780) care a emis cu consecvență medalii pentru toți copiii săi, acordând atenție fiecăruia prin medalii de bucurie la naștere, de anunțuri voioase la căsătorie sau în cazurile nefericite, de tristețe la moartea prematură a acestora. Un șir de portrete duble prezintă urmașii cuplului imperial, unele înfățișând pe primii doi fii, Iosif și Leopold în diferite etape din viața acestora, majoritare fiind însă efigiile emise pentru căsătoriile dinastice încheiate de copiii Mariei Terezia. Portretele de familie de pe medalii în care apare cuplul imperial de Habsburg-Lorena² alături de moștenitorul tronului, viitorul Iosif al II-lea, promovau cu succes familia imperială. Astfel de portrete de familie au existat timid și înainte, însă Maria Terezia a consacrat acest obicei, ridicându-l la un nou nivel. Popularitatea acestui segment al vieții familiale a fost exploatată cu fiecare medalie emisă de Maria Terezia pentru copiii săi, reușind să obțină astfel un plus de simpatie din partea supușilor pentru membrii familiei imperiale.

¹ Prezentul studiu a fost realizat pe baza Colecției de medalii aflate în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca.

² Odată cu moartea lui Carol al VI-lea (20 octombrie 1740) se stingea linia directă a succesiunii masculine din familia de Habsburg care cobora până în secolul al XI-lea. Prin căsătoria Mariei Terezia (1717-1780), fiica și moștenitoarea lui Carol al VI-lea cu Francisc Ștefan de Lorena (1708-1765) oficiată la Viena la 12 februarie 1736 se puneau bazele unei noi dinastii, Casa de Habsburg-Lorena, care preia titlul imperial din 1745. Din aceasta fac parte împărații Iosif al II-lea (1780-1790), Leopold al II-lea (1790-1792) și Francisc al II-lea (1792-1835), ultimul dintre împărații romano-germani, care devine Francisc I, împăratul Austriei începând din 1804, anul dizolvării Sfântului Imperiu.

* Medalie emisă în anul 1686 pentru înfrângerea otomanilor,³ Rv.: doi putti plutesc în văzduh deasupra catedralei Sfântul Ștefan din Viena; unul dintre ei așează crucea dublă patriarhală pe vârful turnului catedralei iar celălalt străpunge cu o lance mică simbolul format din semiluna cu o stea (Fig. 1).

Fig. 1.

Medalie emisă în anul 1686, Revers

Fig. 2.

Medalie emisă în anul 1712, Revers

* Medalie emisă în anul 1690 cu prilejul încoronării lui Iosif I (26 iulie 1678-17 aprilie 1711) ca rege roman,⁴ Av.: doi putti dolofani cu ramuri de palmier în mâini susțin coroana imperială, flancând-o plini de importanță. Plutind în văzduh, printre vălurile care îi înconjoară fluturând, micile făpturi privesc în jos cu o mină gravă, pătrunsă de solemnitatea momentului.

³ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1686 pentru înfrângerea otomanilor. D=49 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57232. Av.: semicircular: BVDA TVRCARVM IVGO EXSOLVTA. În câmp: Ω Ω; scenă de luptă. Rv.: semicircular: IN SPEM PR CI HONORIS. În câmp: vârful turnului catedralei Sfântul Ștefan din Viena flancat de doi putti; text: ANNO/ QVO IN TVRRI SANCTI STEPHANI/ VIENNÆ AVSTRÆ SVBLATA/ LVNA .15. IVN: CRVX REPOSITA/ 14. SE. LEOPOL DO AVGVSTO/ RESTITVTA EST .2 SE. BVDA/ REGNI HVNGA/RICI CAPVT.

⁴ Medalia este din metal comun, a fost emisă în anul 1690 pentru încoronarea lui Iosif I ca rege roman. D=48 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 72541. Av.: text sub coroană susținută de putti: IOSEPHUS/ REX UNGARIÆ/ CORONATVS/ IN REGĒ ROMANORV/ AVGVSTÆ XXXVI IAN:/ MDCXC. Rv.: semicircular: AMORE ET TIMORE. În câmp: imagine cu elemente simbolice: sub razele ochiului divin, este redată o spadă pe care se încolățește un vrej de laur.

* Medalie emisă în anul 1699 cu prilejul căsătoriei lui Iosif I cu Wilhelmina Amalia,⁵ Rv.: Venus îl îmblânzește pe Marte luându-i sulțița și oferindu-i o ramură de laur. Zeița este ajutată de doi putti care iau în mod imperceptibil coiful și scutul zeului ce privește fascinat spre Venus. Între cei doi, sulțița dispusă oblic separă medalia în două părți lăsând spațiul mai generos lui Marte, subliniind astfel rolul principal al acestuia. Panglicile decorative care flutură în jurul celor doi conferă scenei un caracter sărbătoresc, de superbă celebrare a iubirii.

* Medalie emisă în anul 1712 cu prilejul încoronării lui Carol al VI-lea (1 octombrie 1685-20 octombrie 1740) ca rege al Ungariei,⁶ Rv.: doi putti așezați pe nori susțin coroana Sfântului Ștefan. Statura miniaturală, de nou-născuți a putti-ilor contrastează cu mărimea apreciabilă a coroanei, care le-ar putea servi drept adăpost. Luptând cu panglicile care-i acoperă, micile creaturi compun o imagine dinamică amintind de pictura iluzionistă de pe bolțile bisericilor, populate cu mulțimi de putti energici (Fig. 2).

* Medalie emisă de Maria Terezia (13 mai 1717-29 noiembrie 1780) în cinstea donațiilor pentru dezvoltarea artelor,⁷ Rv.: așezată pe un scaun, Minerva sfătuieste un grup de putti implicați într-o serie de activități artistice. Zeița, îmbrăcată într-o rochie translucidă peste care poartă platoșa cu chipul Medusei, are pe cap coiful cu penaj împodobit cu o cunună de laur. Ține sub brațul drept un corn al abundenței răsturnat din care se revarsă câteva medalii; alături este o carte deschisă peste caduceul așezat direct pe pardoseală. În spatele zeiței veghează bufnița iar deasupra sa, agățată pe fusul unei coloane, observăm o mască înconjurată de accesorii. Cei trei putti par complet dedicați uneia dintre artele majore: arhitectura, reprezentată de un

⁵ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1699 cu prilejul căsătoriei lui Iosif I cu Wilhelmina Amalia. D=44 mm; colecția Delhaes; nr. inv. N 55167. Av.: semicircular: IN VNA SEDE MORANTVR MAIESTAS ET AMOR. În exergă: IOSEPHI ROM ET HVNG REG-/CVM AMALIA LVNÆB-/CONNVBIVM/ 1699. În câmp: scenă istorico-celebrativă. Rv.: P H M; semicircular: BELLORVM REQVIES ET SACRA VOLVPTAS. În exergă: MARTI PA/CIFERO VENERI/FELICI. Pe cant: IOSEPHI ET AMALIÆ THORVS EX VOT SIT FAVSTVS ATQVE FÆCVNDVS! ♀FK♂. În câmp: scenă mitologică.

⁶ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1712 cu prilejul încoronării lui Carol al VI-lea ca rege al Ungariei. D=30 mm; colecția Delhaes; nr. inv. N 54585. Av.: R; semicircular: IMP CAES AVG CAROLVS VI. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, al lui Carol al VI-lea. Rv.: text sub coroană susținută de putti: CAROLVS. VI./ D: G: ELECT9. ROM: IMP: S: AUG:/ GER: HISPANIAR: HUNG:/ BOHEM: & C: REX A: AUST:/ CORONATUS/ POSONY 22. MAY-/ MDCCXII.

⁷ Medalia este din bronz, a fost emisă de Maria Terezia pentru donațiile făcute artelor prin ministrul său, Losymthal. D=50 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57494. Av.: M DONNER; semicircular: MAR THERES D GR IMP GE HU BO REG AR A MAT ARTIUM. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Terezia. Rv.: M D; semicircular: AVGVSTAE DONA MINERVAE. În exergă: AD PH S R I COM A LOSYMTHAL/ BONIS ARTIB PRAEFECTO. În câmp: reprezentare alegorică.

putto care măsoară verticalitatea coloanei canelate cu ajutorul unui fir cu plumb; pictura, simbolizată de un putto cu paleta de culori într-o mână și pensula în cealaltă, ascultând cu atenție sfaturile Minervei; sculptura, redată de un putto care se urcă pe soclul unei statui pentru a verifica proporțiile unui nud masculin cu ajutorul unui compas, având alături un tors masculin și un echer. Blândețea grațioasă a zeiței pare ingredientul necesar temperării entuziasmului artistic debordant al celor trei putti (Fig. 3).

* Medalie emisă în anul 1769 pentru încurajarea industriilor lânii, pânzei și mătășii în Lombardia,⁸ Rv.: Minerva privește peste umăr admirând cununa de laur din mâna dreaptă; poartă coif cu penaj, mantie lungă peste platoșă, ține o sulită și se sprijină pe un scut încărcat cu capul Medusei. În jurul ei, trei putti zglobii sunt absorbiți în acțiuni sugestive: unul toarce așezat pe jos, altul studiază planta de bumbac pe care o are în mână iar al treilea ține după gât o oaie. Drăgălășenia celor trei putti nuanțează în mod firesc tonul oficial al piesei. Scena dezvoltă o tematică populară în epocă: alegoriile unor ocupații diverse (Fig. 4).

Fig. 3.

Medalie emisă de Maria Terezia, Revers

Fig. 4.

Medalie emisă în anul 1769, Revers

⁸ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1769 pentru sprijinirea industriilor lânii, pânzei și mătășii în Lombardia. D=64 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57442. Av.: KRAFFT F-; semicircular: MARIA THERESIA AVGVSTA. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Terezia. Rv.: semicircular: INDUSTRIAE ET UTILITATI PUB. În exergă: LANIFIC. SERIC. ET LINTEAR ARTES/ IN INSVBRIA PROEMIIIS EXCITATÆ/ MDCCLXIX. În câmp: reprezentare alegorică.

* Medalie emisă în anul 1774 pentru promovarea studiilor umaniste,⁹ Rv.: așezată pe un jilț cu spătar la umbra unui măslin, Minerva împarte cu generozitate cărți unui grup de copii. Zeița are toate elementele caracteristice: coiful cu mască, platoșa și scutul brodat cu chipul Medusei, sulita lungă și bufnița care o veghează atent din măslin. De cealaltă parte a imaginii, o mulțime zglobie: grupul copiilor care citesc fascinați, nerăbdători și curioși, în picioare. Unul dintre copii își exprimă cu patos recunoștința în momentul în care zeița îi întinde și lui o carte. O splendidă alegorie a promovării studiului și lecturii, ce are corespondențe directe în *Alegoria Educației*, de Ferdinand Bol, realizată pe la mijlocul secolului al XVII-lea (Fig. 5).

* Medalie emisă în anul 1776 pentru sprijinul de stat acordat studiilor umaniste,¹⁰ Rv.: așezată pe un jilț scund, Minerva oferă cu generozitate o medalie unui elev. Îmbrăcată cu pieptar din zale peste rochia bogat drapată, purtând coif cu penaj și chipul Medusei imprimat pe platoșă, zeița a lăsat să-i cadă scutul spre surprinderea bufniței aflată în spatele jilțului. Elevul, un copil cu o carte sub braț se apropie sovăielnic de Minerva întinzând mâna recunoscător (Fig. 6).

Fig. 5.
Medalie emisă în anul 1774, Revers

Fig. 6.
Medalie emisă în anul 1776, Revers

⁹ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1774 pentru promovarea studiilor umaniste. D=45 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57490. Av.: semicircular: M THERESIA AVG MATER SCIENTIAR BONARVMQ ARTIVM-. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Terezia. Rv.: A W.; semicircular: MINERVAE PACIFICAE PROVIDENTIA. În exergă: HVMANITATIS STVDIIS/ INSTAVRATIS/ MDCCCLXXXIII. În câmp: reprezentare alegorică.

¹⁰ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1776 pentru sprijinul de stat acordat studiilor umaniste. D=39 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57503. Av.: F WÜRT F; semicircular: M. THERESIA AVG. MATER BONARVM ARTIVM. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Terezia. Rv.: F.W.; semicircular: PROFECTVI. În exergă: STVDIORVM. HVMANITATIS/ CVRA. PVBLICA/ MDCCCLXXVI. În câmp: reprezentare alegorică.

* Medalie emisă în anul 1770 cu prilejul înființării orfelinatelor de la Milano și Mantua¹¹, Rv.: o tânără femeie, personificare a Maternității, stă așezată pe un scaun și alăptează un prunc la sân; agățat de genunchiul ei stâng un alt copilăș privește cum mama îl îndeamnă pe fratele mai mare să-și aleagă profesia viitoare, cu ajutorul unui morman de unelte risipite pe jos, peste o carte (Fig. 7).

* Medalie emisă în anul 1778 pentru Academia din Belgia,¹² Rv.: ilustrarea artelor și a culturii apare redată prin intermediul unui grup de patru putti care desfășoară activități artistice într-un atelier. Primul, personificare a literaturii, scrie îngândurat pe o placă; al doilea pictează o Victorie înaripată care suflă din trâmbiță cu o cunună de laur alături; al treilea sculpează un bust masculin înfățișând personajul de pe aversul medaliei, ducele Carol Alexandru (12 decembrie 1712 - 4 iulie 1780), guvernatorul Țărilor de Jos austriece; cel de-al patrulea măsoară cu un compas un capitel de coloană realizat în stil corintic. Frapează și amuză totodată seriozitatea personajelor, surprinsă în contrast cu aparența lor copilărească, modul în care fiecare redă aparența vizibilă a actului creator, esența momentului, prin concentrarea arhitectului, lirismul poetului, încrâncenarea sculptorului sau extazul pictorului. Scena se încadrează perfect în tendința generală a epocii, de a reda ocupațiile prin intermediul alegoriilor: *Putti cântând* de Carle van Loo sau *Alegoria Picturii* de François Boucher, 1766 (Fig. 8).

Fig. 7.

Medalie emisă în anul 1770, Revers

Fig. 8.

Medalie emisă în anul 1778, Revers

¹¹ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1770 cu prilejul înființării orfelinatelor de la Milano și Mantua. D=49 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57455. Av.: KRAFFT F.; semicircular: MARIA THERESIA AUGUSTA. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Terezia. Rv.: semicircular: DISCIPL. ET LABORIS TIROCINIO. În exergă: OPRHANOTROPHIA/ MEDIOL ET MANT./ MDCCLXX În câmp: reprezentare alegorică.

¹² Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1778 pentru Academia din Belgia de către Carol Alexandru de Lorena. D=47 mm; nr. inv. N 56768. Av.: T V BERCKEL; semicircular: CAROL ALEX LOTH ET BAR DUX. În câmp: 1778; portret tip bust, orientat spre dreapta, al ducelui Carol Alexandru. Rv.: T V B; semicircular: ARTIUM LIBERALIUM TUTELA AC PRAESIDIUM. În exergă: ACADEMIAE/ BELGICAE. În câmp: reprezentare alegorică.

* Medalie emisă în anul 1779 pentru Observatorul Astronomic din Milano,¹³ Rv.: o nouă alegorie asupra unei ocupații (savante, de această dată) care folosește naturaletă infantilă pentru a exprima lucruri importante. În fața Observatorului Astronomic din Milano, doi putti folosesc sânguincios câteva instrumente caracteristice: unul se reazemă șăgalnic de un astrolab studiindu-l detașat iar al doilea scrutează cerul privind prin luneta fixată pe un trepied în centrul scuarului. O scenă aerată în care fundalul este asigurat de impresionanta clădire a Observatorului, un palat cu fațada traforată de numărul mare al ferestrelor cu partițiile detaliate minuțios (Fig. 9).

* Medalie emisă în anul 1687 cu prilejul victoriilor din Ungaria și a încoronării lui Iosif I ca rege al Ungariei,¹⁴ Rv.: o scenă bucolică veselă și jucăușă care vorbește elegant despre un teritoriu magic, exotic și îndelung râvnit - Ungaria. Pe o pajiște înverzită tronează simbolul regatului ungar, crucea dublă patriarhală pe care un putto încoronat cu o cunună din frunze de viță o împodobeste surâzător cu patru cununi de laur. Pe cruce se arcuiește vertical o ramură de măslin sub forma unui vrej înfrunzit. În stânga imaginii, o vie ce dă în rod încadrează putto-ul acoperit pudic cu o panglică, iar în dreapta, între grâne, așezat pe un stativ, cel de-al doilea putto încoronat cu coroană de spice de grâu întinde o cunună de laur înspre primul personaj. Brațul crucii împarte spațiul în două zone reprezentative pentru principalele bogății ale Ungariei: vinul și grânele. Tonul zglobiu maschează perfect o compoziție calculată, în care fiecare element contribuie deliberat la mesajul final: ciorchinii de struguri risipiți pe jos, mănunchiul din spice de grâu cules de putti, numele cetăților importante scrise în interiorul cununilor (*VALPO*, *PETERWARD*, *SCHL.B SICLOS*, *ESECK*, *BVCIN*), totul rezumă ingenios bogățiile coroanei maghiare. Contrastele spațiului sunt și ele aduse în discurs sub forma unui dialog viguros între dinamismul viei, al mlădițelor de cărcei agățători suspendați în aer, vioiciunea micului Cupidon al viței și moliciunea fină a lanului de grâu, poziția statică, ușor meditativă a celui de-al doilea putto. Splendida scenă pare complet inspirată de *Patru putti jucându-se în vie*, desenul semnat de Rubens (Fig. 10).

¹³ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1779 pentru Observatorul Astronomic din Milano. D=49 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57513. Av.: KRAFFT F; semicircular: M THERESIA AVGVSTA. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Terezia. Rv.: KRAFFT F; semicircular: SPECVLA ASTR. MEDIOL./ MDCCCLXXIX. În câmp: reprezentare alegorică.

¹⁴ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1687 cu prilejul victoriilor din Ungaria și a încoronării lui Iosif I ca rege al Ungariei. D=61 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57240. Av.: circular: 1687; DIE HOFFNVNG ZVM SIEGEN DAS HÖCHSTE VERGNVGEN. În câmp: scenă istorico-celebrativă. Rv.: semicircular: DIE "FRÜCHTEN" VOM KRIEGEN. În câmp: VALPO; PETER/WARD; SCHL SICLOS; ESECK; BVCIN; scenă bucolică. Pe cant: ☉ VIVAT ET FLOREAT IOSEPHVS DIVINA GRATIA IN REGEM VNGARIÆ CORONATVS.

Fig. 9.
Medalie emisă în anul 1779, Revers

Fig. 10.
Medalie emisă în anul 1687, Revers

Portretele propriu-zise de copii din medalistica barocă sunt reprezentate de imaginile micilor arhiduci din Casa de Austria, îndeosebi cele înfățișându-l pe Iosif I copil și cele ale copiilor Mariei Terezia. Reflectând un nou început pentru Casa de Habsburg, imaginea urmașilor Mariei Terezia argumentau refacerea familiei după stingerea vechii dinastii. Chipurile frumoase ale copiilor Mariei Terezia, gravate pe diverse medalii, prezintă un șir de fizionomii asemănătoare, înscrise în seria portretelor de expresie, având uneori calități plastice remarcabile.

* Medalie emisă în anul 1690¹⁵ în cinstea victoriilor asupra turcilor, în memoria predecesorilor săi, împărații romano - germani din familia de Habsburg¹⁶ și a încoronării lui Iosif I ca rege roman, Av.: portret tip bust, orientat spre dreapta, al lui Iosif I în armură,

¹⁵ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1690 în cinstea victoriilor asupra turcilor, în memoria predecesorilor săi, împărații romano - germani din familia de Habsburg și a încoronării lui Iosif I ca rege roman. D=80 mm; colecția Delhaes; nr. inv. N 55387. Av.: circular: DOMINUM FORMIDABUNT ADVERSARY EIUS, ET DABIT IMPERIUM REGI SUO. 1 REG. CAP. 2.10 *. În câmp: IOSEPHUS I. D. G. ROM. ET HUNG. REX.; portret tip bust, orientat spre dreapta, al lui Iosif I. Rv.: BRUNER; G.F.N.+; circular: POTENS IN TERRA ERIT SEMEN EIUS GENERATIO RECTORUM BENEDICETUR. În câmp: copacul vieții ce conține în medalioane individuale portretele șirului de împărați din Casa de Habsburg, de la Rudolf I la Leopold I; în medalioane: LEOPOLD: MAGN: TURCARUM DOMITOR. IUSTITIA EIUS MANET.; RUDOLP I R-I-A.; ALBE RT I R-I-A.; ALB II R-I-A.; MAX IM I R-I-A.; FERD IN I R-I-A.; RUD-II R-I-A.; FER II R-I-A.; FER IV R-R.; FERD III R-I-A.; MATHIAS R-I-A.; MAX II R-I-A.; CAROL V R-I-A.; FRID IV R-I-A.; FRID III R-I-A.; pe tulpina copacului: P:/ CXI-. Pe cant: IC + DOMUS+ ÆTERNUM + FLOREAT + AUSTRIACA+.

¹⁶ Lista împăraților din familia de Habsburg: Rudolf I (1273-1291), Albert I (1438-1439), Ferdinand I (1556-1564), Maximilian al II-lea (1564-1576), Rudolf al II-lea (1576-1612), Mathias (1612-1619), Ferdinand al II-lea (1619-1637), Ferdinand al III-lea (1637-1657), Leopold I (1657-1705), Iosif I (1705-1711), Carol al VI-lea (1711-1740).

purtând Lâna de Aur la gât și coif cu penaj pe cap. Chipul splendid cu trăsături perfecte, amintind de efebii sculptați conform canoanelor artei grecești, privirea senină, penajul decorativ completat de cascada de bucle a băiatului, coiful și armura bogat ornate cu motive vegetale în relief, trasează un tablou încântător de mare impact. Atenția cu care sunt redade elementele descriptive accentuează plasticismul compoziției, sporind impactul vizual al imaginii (Fig. 11).

* Medalie din anul 1690, dedicată victoriilor asupra turcilor, împăraților romani din dinastia de Habsburg și lui Iosif I ca rege roman,¹⁷ Av.: o panglică lungă șerpuieste în jurul unei cununi elegante din flori de laur. Cununa, legată cu o fundă împrejur, încadrează portretul lui Iosif I văzut din față. Arhiducele este îmbrăcat într-un costum de ceremonie cu broderie încărcată și poartă coroana imperială deasupra chipului buclat. Elementele ceremonioase și privirea statică nu izbutesc să confere rigiditate imperială feței frumoase de copil inocent, vag îmbufnat (Fig. 12).

Fig. 11.

Medalie emisă în anul 1690, Avers

Fig. 12.

Medalie emisă în anul 1690, Avers

¹⁷ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1690 în cinstea victoriilor asupra turcilor, a împăraților romani din dinastia de Habsburg și a lui Iosif I ca rege roman. D=73 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 72000. Av.: MB; C. PRIVIL. CÆS. M. F; circular: DOMINUM FORMIDABUNT ADVERSARY EIU, ET DABIT IMPERIUM REGI SUO. 1. REG. CAP. 2 v 10 *. În câmp: IOSE: PHVS. I. ARCH: AV: ST: GERMA: NIÆ. HVN: GARIÆ REX; portret tip bust Iosif I. Rv.: MB+; circular: POTENS IN TERRA ERIT SEMEN EIU, GENERATIO RECTORUM BENEDICETUR.; În câmp: copacul vieții ce conține în medalioane individuale portretele șirului de împărați din Casa de Habsburg, de la Rudolf I la Leopold I; în medalioane: LEOPOLD: MAGN: TURCARUM DOMITOR. IUSTITIA EIU, MANET.; RUDOLP I R-I-A; ALBE RT I R-I-A; ALB II R-I-A; MAX IM I R-I-A; FERD IN I R-I-A; RUD II R-I-A; FER II R-I-A; FER IV R-R; FERD III R-I-A; MATHIAS R-I-A; MAX II R-I-A; CAROL V R-I-A; FRID IV R-I-A; FRID III R-I-A; pe tulpina copacului: P:/ CXI-. Pe cant: FORTVNATA NOVO GAVDE GERMANIA REGE, ISTE TVVS CVSTOS VLTOR IS HOSTIS ERIT*.

* Medalie emisă în anul 1687 cu prilejul încoronării lui Iosif I ca rege al Ungariei¹⁸, Av.: Portret al lui Iosif I înfățișat cu bucle scurte, cununa de lauri pe creștet, fruntea bombată, ochii mari, buzele pline și nasul drept. Tânărul prinț avea o înfățișare plăcută, deloc asemănătoare cu cea a tatălui său, împăratul Leopold I (9 iunie 1640-5 mai 1705), completată de o ținută calmă și distinsă (Fig. 13).¹⁹

* Medalie din anul 1688, dedicată victoriilor asupra turcilor, împăraților romani din dinastia de Habsburg și lui Iosif I ca rege roman,²⁰ Av.: două ramuri ornamentale din flori de laur legate cu o fundă elegantă din panglică lungă încadrează imaginea lui Iosif I portretizat din profil în costum de nobil maghiar, într-o atitudine îngândurată.

* Medalie emisă în anul 1761 cu prilejul decesului arhiducelui Carol,²¹ Av.: portretul unui băiat voinic și frumos, răpit fulgerător de flagelul secolului al XVIII-lea, variola. Chipul serios, pozând cu suavă naturalețe aparține lui Carol (1 februarie 1745-18 ianuarie 1761), fiul cuplului imperial format din Maria Terezia și Francisc I (8 decembrie 1708-18 august 1765), cel dintâi într-un lung șir de decese provocate de această boală în familie (Fig. 14).

¹⁸ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1687 cu prilejul încoronării lui Iosif I ca rege al Ungariei. D=30 mm; colecția Delhaes; nr. inv. N 54594. Av.: GH; semicircular: IOSEPH DER I. KÖNIG IN HVNGARN. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, al lui Iosif I. Rv.: circular: GE KRONT * IN PRESBURG 1687 * DEN 9 DEC. Pe cant: DIE LIEB DER FREUND MACHT FURCHT DEM FEIND. În câmp: reprezentare heraldică, cu stema Ungariei cuprinsă în colanul Ordinului Lâna de Aur surmontată de coroana sfântului Ștefan.

¹⁹ Trăsăturile frumoase ale lui Iosif I apar puternic contrastante cu cele ale tatălui său, împăratul Leopold I care era considerat „cel mai urât membru al ramurii sale de familie”, v. Ch. V. Ingraio, *The Habsburg Monarchy 1618-1815*, Cambridge, 2000, p. 58; Andrew Wheatcroft, *Habsburgii. Personificarea unui imperiu*, București, 2003, p. 312-313, 344.

²⁰ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1688 în cinstea victoriilor asupra turcilor, a împăraților romani din dinastia de Habsburg și a lui Iosif I ca rege roman. D=74 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 72001. Av.: MB; C. PRIVIL. CÆS. M. F; circular: O, QUA SOL HABITABLES ILLUSTRAT ORAS, MAXIME PRINCIPIUM! *. În câmp: IOSE: PHUS I D G HUNGA: RUS REX ARCHI DUX AUS: TRIÆ portret tip bust, orientat spre dreapta, Iosif I. Rv.: MB+; circular: POTENS IN TERRA ERIT SEMEN EIUS GENERATIO RECTORUM BENEDICETUR.; În câmp: copacul vieții ce conține în medalioane individuale portretele șirului de împărați din Casa de Habsburg, de la Rudolf I la Leopold I; în medalioane: LEOPOLD: MAGN: TURCARUM DOMITOR. IUSTITIA EIUS MANET.; RUDOLP I R-I-A.; ALBE RT I R-I-A.; ALB II R-I-A.; MAX IM I R-I-A.; FERD IN I R-I-A.; RUD II R-I-A.; FER II R-I-A.; FER IV R-R.; FERD III R-I-A.; MATHIAS R-I-A.; MAX II R-I-A.; CAROL-V R-I-A.; FRID IV R-I-A.; FRID III R-I-A.; pe tulpina copacului: Pf./CXI. Pe cant: PRÆSENTI TIBI MATUREOS LARGIMUR HONORES: NIL ORITURUM ALIAS, NIL ORTUM TALE FATENTES. A 1688.

²¹ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1761 cu prilejul decesului arhiducelui Carol. D=40 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57401. Av.: A WIDEMAN; semicircular: CAROLVS ARCHIDVX AVSTRIAE. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, al arhiducelui Carol. Rv.: semicircular: PARENTVM AMORI ET LVCTVI PVBLICO SACRVM. În exergă: NATVS I FEBR MDCCXLV/ OB XVIII IAN MDCC LXI. În câmp: reprezentarea sarcofagului funerar deasupra căruia un înger întristat prezintă un medalion cu portretul arhiducelui Maximilian.

Fig. 13.
Medalie emisă în anul 1687, Avers

Fig. 14.
Medalie emisă în anul 1761, Avers

* Medalie emisă în anul 1762 cu prilejul decesului arhiducesei Ioanna Gabriela,²² Av.: superbul portret al Ioannei Gabriela (4 februarie 1750-23 decembrie 1762) surzătoare în rochița elegantă, cu figura încadrată de buclele mici, lasă un gust amar privitorului. Chipul luminos, curat, al copilei moarte înainte de vreme se constituie într-un mesaj sfâșietor peste timp, care înduioșează puternic (Fig. 15). Rv.: proiecție emotivă a lecturilor antice despre apoteoză, medalia prezintă un episod tragic narat în manieră delicată. Așezată pe spatele unui vultur uriaș care o privește atent, arhiducesa Ioanna Gabriela se înalță la cer într-o rochiță simplă, cu un toiag lung în mâna dreaptă, ținând cu stânga un văl brodat cu stele. Înfoiat de vânt, vălul pare o cochilie ce-o adăpostește pe micuța ce înalță ochii spre cer (Fig. 16). Postura copilei amintește opera lui Nicolaes Maas, *Portrete de copii în ipostaze mitologice*, (1674) care face referire la o situație similară prin imaginea din centru, a copilului luat în zbor pe aripile acvilei. Ioanna Gabriela s-a născut la Viena, fiind al unsprezecelea copil al cuplului imperial Maria Terezia și Francisc I și a murit de variolă pe când avea doar 12 ani.²³

²² Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1762 cu prilejul decesului arhiducesei Ioanna Gabriela. D=40 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57402. Av.: A WIDEMAN; semicircular: IOANNA GABR. ARCHID. AVSTR. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, al arhiducesei Ioanna Gabriela. Rv.: semicircular: SIDERIBVS RECEPTA XXIII. DEC. MDCCLXII. În exergă: NATA IV. FEB./ MDCCL. În câmp: scenă mitologică.

²³ Fratele ei mai mare, arhiducele Carol Iosif, fusese răpus de aceeași boală cu un an înainte, la 18 ianuarie 1761. Aceștia nu erau singurele victime ale necruțătoarei boli dintre copiii Mariei Terezia, care avea s-o piardă și pe Maria Iosefa la doar 16 ani, în 1767. Alte două fiice, Maria Antonia și Maria Elisabeta au contactat și ele boala însă au supraviețuit, prima fără urmări, a doua cu prețul unor cicatrice care au desfigurat-o, schimbându-i complet destinul. Iosif al II-lea a suferit și el de variolă pe când avea 17 ani și după refacere s-a schimbat profund, dedicându-se complet studiului, v. Carl Eduard Vehse, *Memoirs of the Court, Aristocracy and Diplomacy of Austria*, Londra, 1856, vol. II, p. 270-273, 277-278.

Fig. 15.

Medalie emisă în anul 1762, Avers

Fig. 16.

Medalie emisă în anul 1762, Revers

* Medaliiile emise în anul 1767, cu prilejul căsătoriei prin procură dintre Maria Iosefa și Ferdinand de Sicilia,²⁴ al logodnei celor doi și al decesului arhiducesei,²⁵ descriu pe avers portretul celui de-al doisprezecelea copil al cuplului Maria Terezia și Francisc de Lorena, Maria Iosefa (19 martie 1751-15 octombrie 1767), o tânără frumoasă și sănătoasă care avea să se stingă fulgerător de variolă. Povestea zguduitoare a tinerei care a murit răpusă de o boală necruțătoare la doar 16 ani, impresionează intens după mai bine de 200 de ani de la nefericitul eveniment.²⁶

* Medalie emisă în anul 1768 cu prilejul căsătoriei prin procură dintre Maria Carolina și Ferdinand de Sicilia,²⁷ Av.: portretul Mariei Carolina, (13 august 1752-8 septembrie

²⁴ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1767 cu prilejul căsătoriei prin procură dintre Maria Iosefa și Ferdinand de Sicilia. D=42 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57433. Av.: A. WIDEMAN; semicircular: M. IOSEPHA AVSTR. FERDINANDO IV. UTR. SICILIÆ REGI NUPTA. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Iosefa. Rv.: semicircular: FORTIVS ALTERNIS NEXIBVS. În exergă: NVPTIAE CELEBRATAE VINDOB/ PROCVRATORE FERDINANDO/ ARCH AVST XIII OCT-/ MDCCLXVII. În câmp: reprezentare alegorică.

²⁵ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1767 cu prilejul logodnei Mariei Iosefa cu Ferdinand de Sicilia și al decesului arhiducesei. D=42 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57431. Av.: WIDEMAN; semicircular: M IOSEPHA AVSTR FERDIN IV VTR SICIL REGI DESPONS. 8 SEPT 1767. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Iosefa. Rv.: PK; semicircular: AD AETERNAS NVPTIAS DVCTA XV. OCT. MDCCLVII. În exergă: NATA XIX MARTII/ MDCCLI. În câmp: reprezentare alegorică.

²⁶ Alfred Michiels, *Secret history of the Austrian Government and of its systematic persecutions of protestants*, Londra, 1859, p. 258-259.

²⁷ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1768 cu prilejul căsătoriei prin procură a Mariei Carolina cu Ferdinand de Sicilia. D=43 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57437. Av.: A WIDEMAN semicircular: M CAROLINA AVSTR. FERDINANDO IV. UTR SICILIÆ REGI NUPTA. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Carolina. Rv.: P K; semicircular: FORTIVS ALTERNIS NEXIBVS. În exergă: NVPTIAE CELEBRATAE VINDOB/ PROCVRATORE FERDINANDO/ ARCH AVST VII APR-/ MDCCLXVIII. În câmp: reprezentare alegorică.

1814) surprinde prin expresia hotărâtă întipărită pe chipul de doar 16 ani; atitudinea pare explicabilă însă dacă ținem cont de faptul că era fiica ce îi semăna cel mai mult Mariei Terezia în ceea ce privește caracterul și inteligența. Silită să ia locul surorii sale moarte cu un an înainte și să se mărite cu fostul logodnic al acesteia, Maria Carolina s-a împotrivit din răspuțeri dar în cele din urmă a acceptat resemnată mariajul care i-a adus un soț nepăsător, indolent și nu foarte inteligent, optsprezece copii (dintre care doar șapte au ajuns la maturitate) și responsabilitatea guvernării Regatului Neapoleului și Siciliei. A fost foarte apropiată de Maria Antonia alături de care a crescut, până la sfârșitul tragic al acesteia²⁸ (Fig. 17).

* Medalie emisă în anul 1769 cu prilejul căsătoriei prin procură a lui Ferdinand de Bourbon-Parma cu arhiducesa Maria Amalia,²⁹ Av.: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Amalia elegantă, cu mantie de hermină peste rochia dantelată. Părul prins într-o pieptănătură complicată, cu șiraguri de perle șerpuiind printre bucle distrage atenția de la chipul îmbufnat al arhiducesei forțată la o căsătorie nedorită cu Ferdinand de Parma, deoarece era deja îndrăgostită de „fermecătorul și neeligibilul” prinț Carol de Zweibrücken. Maria Amalia (26 februarie 1746-18 iunie 1804), al optulea copil al Mariei Terezia, era o fată frumoasă, inteligentă, cu talent muzical și înclinații artistice, care nu și-a iertat niciodată mama pentru mariajul impus din care au rezultat mai apoi nouă copii.³⁰

* Medalie emisă în anul 1770 cu prilejul logodnei și căsătoriei prin procură a Mariei Antonia (2 noiembrie 1755-16 octombrie 1793) cu Ludovic al XVI-lea,³¹ Av.: privirea încrezătoare a micii arhiducese, un copil inocent și sfios de doar 15 ani, trimis în Franța de interese dinastice, ne duce cu gândul la destinul sfâșietor de care va avea parte mai târziu regina cu numele adaptat pentru vorbitorii de limbă franceză, Marie Antoinette (Fig. 18).

²⁸ C. E. Vehse, *Memoirs of the Court...*, vol. II, p. 270-271.

²⁹ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1769 cu prilejul căsătoriei prin procură a lui Ferdinand de Bourbon-Parma cu arhiducesa Maria Amalia. D=43 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57440. Av.: A WIDEMAN; semicircular: M AMALIA AVSTR FERDINANDO BORBON PARM DUCI NVPTA. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Amalia. Rv.: semicircular: FELICI NEXV. În exergă: NVPTIÆ CELEBRATÆ VINDOB/ PROCVRATORE FERDINANDO/ ARCH AVST XXVII IUNII/ MDCCCLXIX. În câmp: PADVS; scenă mitologică.

³⁰ C. E. Vehse, *Memoirs of the Court...*, vol. II, p. 270.

³¹ Medalia este din bronz, a fost emisă în anul 1770 cu prilejul logodnei și căsătoriei prin procură dintre Maria Antonia și Ludovic al XVI-lea. D=44 mm; colecția Esterházy. Av.: A WIDEMAN; semicircular: M ANTONIA ARC AVST LUDOVIC. FRANCIAE DELPHIN SPONSA. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, Maria Antonia. Rv.: K; semicircular: CONCORDIA NOVO SANGVINIS NEXV FIRMATA. În exergă: NVPT CELEBR VIEN PROCVR-/ FERDINAND A A XIX APR-/ MDCCCLXX. În câmp: reprezentare alegorică.

Fig. 17.

Medalie emisă în anul 1768, Avers

Fig. 18.

Medalie emisă în anul 1770, Avers

* Medaliile emise în anul 1771 pentru arhiducele Ferdinand,³² prezintă pe avers aceeași fizionomie: Ferdinand (1 iunie 1754-24 decembrie 1806), fondatorul Casei de Austria-Este, al paisprezecelea copil al cuplului imperial, guvernator al ducatului Milanului și moștenitor (în urma căsătoriei cu Beatrice d'Este) al Ducatului Modenei și Reggio.³³ Portretul său, gravat simplu, fără artificii, frapează prin puternica asemănare cu fratele mai mare, împăratul Iosif al II-lea.

* Medalie emisă pentru arhiducele Maximilian,³⁴ Av.: al șaisprezecelea și cel mai mic dintre copiii cuplului imperial, Maximilian (8 decembrie 1756-26 iulie 1801), a fost arhiepiscop de Köln din 1784, ultimul prinț elector de Köln, alungat de trupele franceze

³² Prima medalie este din bronz, a fost emisă în anul 1771 pentru arhiducele Ferdinand. D=49 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57472. Av.: semicircular: FERDINANDVS ARCHIDVX AVSTR. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, al arhiducelui Ferdinand. Rv.: KRAFFT F; semicircular: OMEN FELICITATIS INSVBRICAE. În exergă: PROVINCIA ORDINATA/ ARCHIDVCE PRAEFECTO/ MDCCCLXXI. În câmp: scenă mitologică.

Cea de-a doua medalie este tot din bronz, a fost emisă în anul 1771 pentru arhiducele Ferdinand. D=49 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57478. Av.: KRAFFT F; semicircular: FERDINANDVS ARCHIDVX AVSTR. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, al arhiducelui Ferdinand. Rv.: K; semicircular: INSVBRIA LAETA. În exergă: FERDINANDO AVSTRIO-/ VICARIVM IMPERIVM-/ ADEVNTE. MDCCCLXXI. În câmp: scenă mitologică

³³ C. E. Vehse, *Memoirs of the Court...*, vol. II, p. 269, 278.

³⁴ Medalia este din argint, a fost emisă pentru arhiducele Maximilian de Austria. D=41 mm; colecția Delhaes; nr. inv. N 55189. Av.: A. WIDEMAN; semicircular: MAXIMILIANUS ARCHIDVX AVST. În câmp: portret tip bust, orientat spre dreapta, al arhiducelui Maximilian. Rv.: P K; semicircular: FORTITVDINE. În câmp: imagine simbolică, cu un leu rampant care mânuiește feroce o spadă.

de la curtea sa din Bonn.³⁵ Figură politică importantă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, om de profundă cultură, protector al artiștilor, îndeosebi al muzicienilor, Maximilian apare în această efigie la vârsta copilăriei, un copil frumos și senin, într-un portret ce pare rod al unui exercițiu constant și îndelungat, practicat de gravorii care au imprimat chipurile asemănătoare ale copiilor din această familie (Fig. 19).

Fig. 19.
Medalie dedicată arhiducelui
Maximilian, Avers

Fig. 20.
Medalie dedicată familiei
Mariei Terezia, Revers

* Medalie dedicată familiei Mariei Terezia,³⁶ una dintre cele mai frumoase medalii ale colecției, care prezintă pe avers busturile aflate față în față ale tânărului cuplu imperial format de Maria Terezia cu Francisc I iar pe revers portretele a doi copii superbi, Iosif și Leopold, moștenitorul tronului și fratele său mai mic, prezentând lumii o familie fericită și împlinită. Tineri, frumoși și îndrăgostiți, Maria Terezia și Francisc I formau un cuplu bine sudat, armonios, care a avut privilegiul unei căsătorii din dragoste, un privilegiu rar în epocă printre capetele încoronate. Fericirea care radiază de pe chipurile celor doi avea un fundament real, argumentat prin efigiile de pe revers cu capetele buclate ale micilor prinți, parte din seria de portrete de copii din operele vremii, ce încântă privirea (Fig. 20).

³⁵ C. E. Vehse, *Memoirs of the Court...*, vol. II, p. 269.

³⁶ Medalie din metal comun dedicată familiei Mariei Terezia. D=47 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 72705. Av.: OTHO HAMERANI.; semicircular: FRANC ROM R IMP A M THER AVG HVNG BO R. În câmp: portret dublu, Francisc I și Maria Terezia. Rv.: semicircular: AETERNITAS IMPERII. În câmp: portret dublu, Iosif al II-lea și Leopold al II-lea copii.

* Medalie emisă în anul 1770 și dedicată arhiducelui Maximilian cu prilejul primirii sale în conducerea Marelui Ordin Teuton,³⁷ Av.: portretul dublu pare o replică actualizată a tabloului semnat de Domenico Ghirlandaio, *Un bătrân și nepotul său* (c. 1490), două efigii masculine înfățișând etape distincte de viață, situate la extrem. Chipul fraged și bucălat cu nasul în vânt și ochii limpezi ai copilandrului Maximilian, profilat pe fizionomia abrutizată a Marelui Maestru al Ordinului Teutonic, ducele Carol-Alexandru de Lorena, creează iluzia unui arc peste timp, meditănd la schimbările de peste ani, la imaginile de bătrânețe ale micuțului ce i-a succedat unchiului său, imagini atât de similare ce înfățișează transformarea copilului frumos într-un bătrân corpolent cu sănătatea precară.

³⁷ Medalia este din argint, a fost emisă în anul 1770 și dedicată arhiducelui Maximilian cu prilejul primirii sale în conducerea Marelui Ordin Teuton. D=50 mm; colecția Esterházy; nr. inv. N 57466. Av.: K.; semicircular: CAR D LOTHAR M ORD TEVT MAG MAXIMIL A A COADIVT. În câmp: portret dublu, arhiducele Maximilian și ducele Carol de Lorena. Rv.: scenă istorico-celebrativă ce descrie ceremonia primirii arhiducelui Maximilian în conducerea Marelui Ordin Teuton. În exergă: VINDOB. VII. ID. IUL./ MDCCLXX.

